Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Dno 158/12/2015
29.10.2015

Valtiovarainvaliokunta
Kunta- ja terveysjaosto

Asia: **HE 30/2015 vp**

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n (SPJL) lausunto hallituksen esityksestä talousarvioksi vuodelle 2016

Pääluokka 25
OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

SPJL:n suurin jäsenyhdistys Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry edustaa lähes kahtatuhatta oikeusministeriön hallinnonalalla työskentelevää henkilöä.

Yleistä
Oikeusministeriön hallinnonalan määrärahataso on 22 miljoonaa euroa vuoden 2015 määrärahatasoa suurempi. Siitä 17,5 miljoonaa euroa on osoitettu sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon. On kuitenkin huomattava, että lisämääräraha vastaa keskimäärin niitä leikkauksia, joista on päätetty vuoden 2014 julkisen talouden suunnitelmassa.

Lisämääräraha helpottaa selviytymistä vuodesta 2016, mutta tulevista vuosista selviytyminen on huolestuttavaa. Tulevalla nelivuotiskaudella määrärahatilanne kiristyy huomattavasti, kun kumulatiiviset säästöt ylittävät lisärahoituksen tason. Julkisen talouden sopeuttamistoimet tulevat heikentämään OM:n hallinnonalan toimintaa ja ne ovat vaarassa uhata oikeusturvaa. Luonnollinen poistuma ei tule riittämään, jos kumulatiiviset leikkaukset toteutetaan.

EU-tuomioistuimelta tulee Suomelle sakkorangaistuksia, koska juttujen käsittelyt viipyvät suhteettoman kauan.

Harmaan talouden torjunta
Harmaan talouden torjuntaan kohdistetut rahat on poistettu budjetista kokonaan. Se on lyhytnäköistä ja tulee kalliiksi, sillä näihin erityistehtäviin on koulutettu henkilöstöä. Vastaavat leikkaukset on tehty myös poliisin määrärahoihin. Samalla haltuun saadun rikoshyödyn tavoitetta on vähennetty aikaisemmasta tavoitteesta 15 miljoonalla eurolla. Näistä vähennyksistä johtuen Valtakunnanvoudinvirasto on ilmoittanut aloittavansa YT-neuvottelut henkilöstön vähentämiseksi.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelma
Oikeudenhoidon uudistamisohjelman vuosille 2013 – 2025:n mukaisia toimenpiteitä jatketaan. Käräjäoikeusverkostoa ollaan edelleen supistamassa, selvitellään korkeimpien oikeuksien yhdistämistä, valtakunnansyyttäjänvirasto selvittää mahdollisuuksia vähentää edelleen virastojen määrää. Ulosottolaitoksessa on meneillään suuri rakenneuudistus, oikeusapua kehitetään ja organisaatiorakennetta uusitaan.

Uudistamisohjelma sisältää lukuisia toimenpide-ehdotuksia, joista osa on jo toteutunut.

Rakenneuudistuksia pitäisi toteuttaa maltillisemmin ja seurata, ovatko asetetut tavoitteet ja säästöt toteutuneet jo tehdyissä uudistuksissa.

Turvapaikka-asiat
Maahanmuuton lisääntyminen näkyy budjetissa, määrärahaa on lisätty. Oikeusaputoimistoihin yleiseen edunvalvontaan ja hallinto-oikeuksiin on esitetty lisättäväksi työvoimaa. Tämä on erittäin myönteinen kehityssuunta.

Tehtävämäärät ovat oikeusaputoimistoissa lisääntymässä muun muassa hallitsemattoman maahanmuuton johdosta. Yli puolet turvapaikanhakijoista hakee julkista oikeusapua turvapaikka-asiaansa. Tulkkikustannukset tulevat nousemaan huomattavasti ja lisäämään työtä oikeusaputoimistoissa myös tulkkilaskujen hoitamisesta johtuen.

Ulkomaalaisasiat ovat merkittävä osa hallinto-oikeuksiin saapuvista asioista. Turvapaikka-asiat kuuluvat em. ryhmään, niitä käsittelee vain Helsingin hallinto-oikeus.

Henkilötyövuodet
Hallituksen esityksen htv-tavoite oikeusministeriön hallinnonalan osalta on 369 vähemmän kuin vuoden 2014 toteutuma. Se on 67 vähemmän kuin oikeusministeriön oma esitys oli elokuussa.

Tässä lienee mukana 200 htv:n vähennys vankiloissa työskentelevien terveydenhuoltoalan osalta. Yleisten tuomioistuinten kohdalla vähennys on 51 henkilötyövuotta vuoden 2014 toteutumaan.

Työmäärät eivät kuitenkaan vähene, päinvastoin asiamäärät ja velallismäärät ovat lisääntyneet. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset ovat lisänneet vaativien asioiden määrää sekä vaativat aiempaa laajempaa osaamista ja asiantuntemusta.

Hallinto-oikeuksien htv-määrää on lisätty 49:llä vuoden 2014 toteutumaan ja 40:llä oikeusministeriön elokuiseen esitykseen. Tässä näkynee osaltaan maahanmuuton voimakas lisääntyminen.

Yleiseen edunvalvontaan on esitetty lisättäväksi työvoimaa. On todettu, että yleinen edunvalvonta viranomaistyönä on luotettavampaa ja edullisempaa kuin ostopalveluna toteutettuna. Ostopalveluiden käyttö tulee rajata vain niille paikkakunnille, joissa viranomaispalveluja ei ole kohtuudella järjestettävissä.

Tietojärjestelmät / ICT-palvelut
Yhteisten ICT-palveluiden käyttöönottoon ns. valtavirtaistamishankkeeseen on myönnetty määrärahaa.

Syyttäjälaitoksen ja yleisten tuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmän (AIPA) kehittämishanketta jatketaan. Hallintotuomioistuinten uudentoiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmän (HAIPA) aloitetaan.

Valtion yhteiseen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän (KIEKU) käyttöönottoon on varattu määrärahaa.

Tietotekniikka pitää saada toimivaksi ja ohjelmat yhteensopiviksi eri sektoreiden kesken. Nyt tuhlautuu n. 20 % työajasta odotteluun toimimattomista järjestelmistä johtuen.

Lopuksi

Nopeasti muuttuva tilanne lähinnä hallitsemattomasta maahanmuutosta johtuen on johtanut resurssilisäyksiin koko sisäisen turvallisuuden ketjussa. Hallitusohjelman mukaisesti parhaillaan valmistellaan sisäisen turvallisuuden selontekoa. Toivottavaa on, että jatkossa huolehditaan pitemmällä tähtäimellä resurssien riittävyydestä.

Koko valtionhallinto on ollut viimeiset vuodet voimakkaan leikkaamisen ja karsimisen kohteena. Säästöt pyritään kasaamaan ensisijaisesti henkilöstömenoista tinkimällä. Samaan aikaan tehtävien määrä ei kuitenkaan laske. Tämä tarkoittaa jäljelle jäävän henkilöstön kohdalla aikaisempaa suurempaa kuormitusta. Samalla uhkaa tehdyn työn laadun heikkeneminen. Kansalaisten oikeusturvan kannalta se on huolestuttavaa.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Yrjö Suhonen
puheenjohtaja